

Ölands Vattenråds vattenenkät inför valet 2018

Ölands Vattenråd

Ölands vatten med kvalité är vår idé

Ölands Vattenråds vattenenkät inför valet 2018

I maj, 2018 skickade Ölands Vattenråd ut en enkät till partierna som är representerade i kommunfullmäktige i Borgholm och Mörbylånga kommuner. En påminnelse gick ut i början av augusti och partierna hade möjlighet att svara fram till den 12 augusti. Svaren har sedan sammanställts och styrelsen har gått igenom dem.

Sammanfattningsvis har svar från 6 av 10 partier svarat i Borgholm och alla 9 partier i Mörbylånga kommun, 2 av dem mer allmänna svar på hur de ser på vattenfrågan.

Förra enkäten besvarades av alla utom 2 partier i varje kommun som inte besvarade enkäten. Kanske speglar detta att vattenfrågan blivit akut i Mörbylånga kommun under mandatperioden.

Man ser att flertalet partier verkar bättre än 2014 inse lägets allvar, men ett antal svar är väldigt korta, eller luddiga eller svarar mindre väl på den ställda frågan – kanske på grund av snabbt hopkomna svar.

Få partier ser tillbaka på mandatperioden för att bedöma sin egen insats, men glädjande nog verkar de flesta sett och läst vattenrådets skrivelse från hösten 2017 med konkreta råd för kommande lokala vattenplaneringen och vill arbeta med flera av dessa förslag. När vi ser att nästan alla partier nu bifaller våra synpunkter i skrivelsen, förväntar vi oss en ökad fart på planering och realisering för att till exempel kvarhålla mer av vattnet, för ökad infiltration och andra förtjänster. Alltså mer verkstad med vatten och vattenmiljö i fokus!

Svaren på frågorna presenteras per kommun med förhoppning att en vattenintresserad väljare kan hitta det parti som svarar enligt dennes förväntan. De partier som gett övergripande svar återfinns längst bak i sammanställningen.

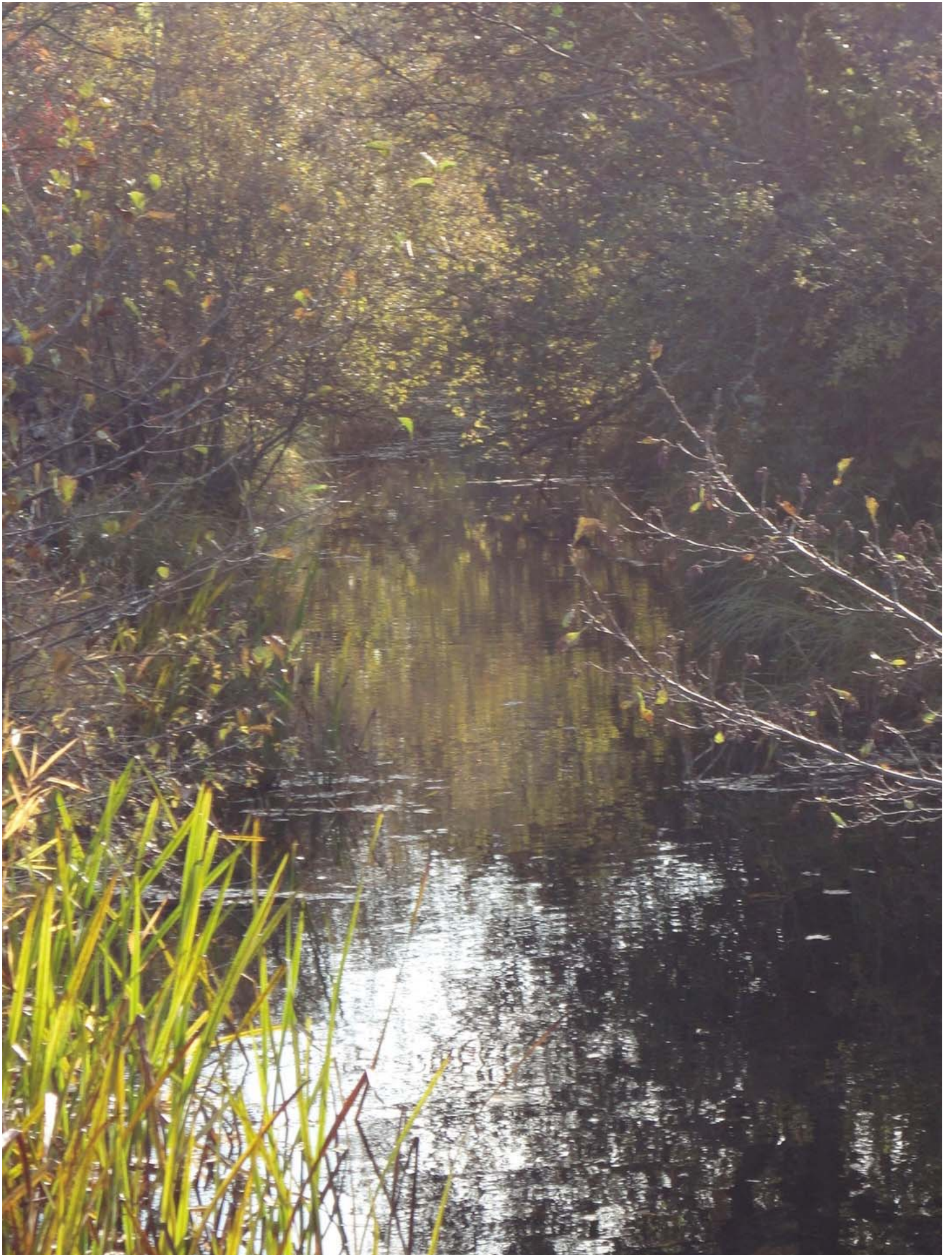
Svaren har lämnats av:

Borgholm:

Vänsterpartiet (V): Erik Cardfelt
Socialdemokraterna (S): Ilko Corkovic
Liberalerna (L): Tomas Karlsson
Moderaterna (M): Carl Malgerud
Ölandspartiet (ÖP): Per Lublin (* är personligt svar)
Sverigedemokraterna (SD): Eric Rosenlund

Mörbylånga:

Vänsterpartiet (V): Erik Cardfelt
Socialdemokraterna (S): Matilda Wärenfalk
Miljöpartiet (MP): Anne Wilks
Centerpartiet: Johan Åhlund
Liberalerna (L): Sebastian Hallén
Moderaterna (M): Günter Ruchatz
Kristdemokraterna (KD): Bo Sjölin
Trygghetspartiet (TP): Pia Schröder
Sverigedemokraterna (SD): Eric Rosenlund

Del 1

I oktober 2017 skickade Ölands Vattenråd en skrivelse till de bägge Kommunstyrelserna på Öland. Den innehöll en rad förslag angående (lokal) vattenresursplanering.

Fråga 1: Har ni sett skrivelsen till kommunstyrelserna? Läst det?

Fråga 2: Är ni beredda att politiskt arbeta i linje med detta tänkande? Om inte, varför?

Borgholm

ÖP: *Ja på fråga 1 och 2.

Mörbylånga

L och S svarar uttryckligen Ja på fråga 1.

V (gemensamt svar): För Vänsterpartiet är det självklart att arbeta med målsättningen att Östersjön ska bli ett friskt hav. Tyvärr är det långt dit men vi är tvungna att göra vårt bästa.

S: Klart att vi är beredda att jobba utifrån Vattenrådets tänkande. Vattengruppen som bildades på Socialdemokraternas initiativ i kommunen med representanter från politik, tjänstemän och LRF-kommungrupp har i sin slutrapport bl a använt rekommendationer från Ölands Vattenråd.

L: Liberalerna i Borgholm är definitivt beredda att arbeta i linje med vad som presenterades i Ölands vattenråds skrivelse från oktober 2017.

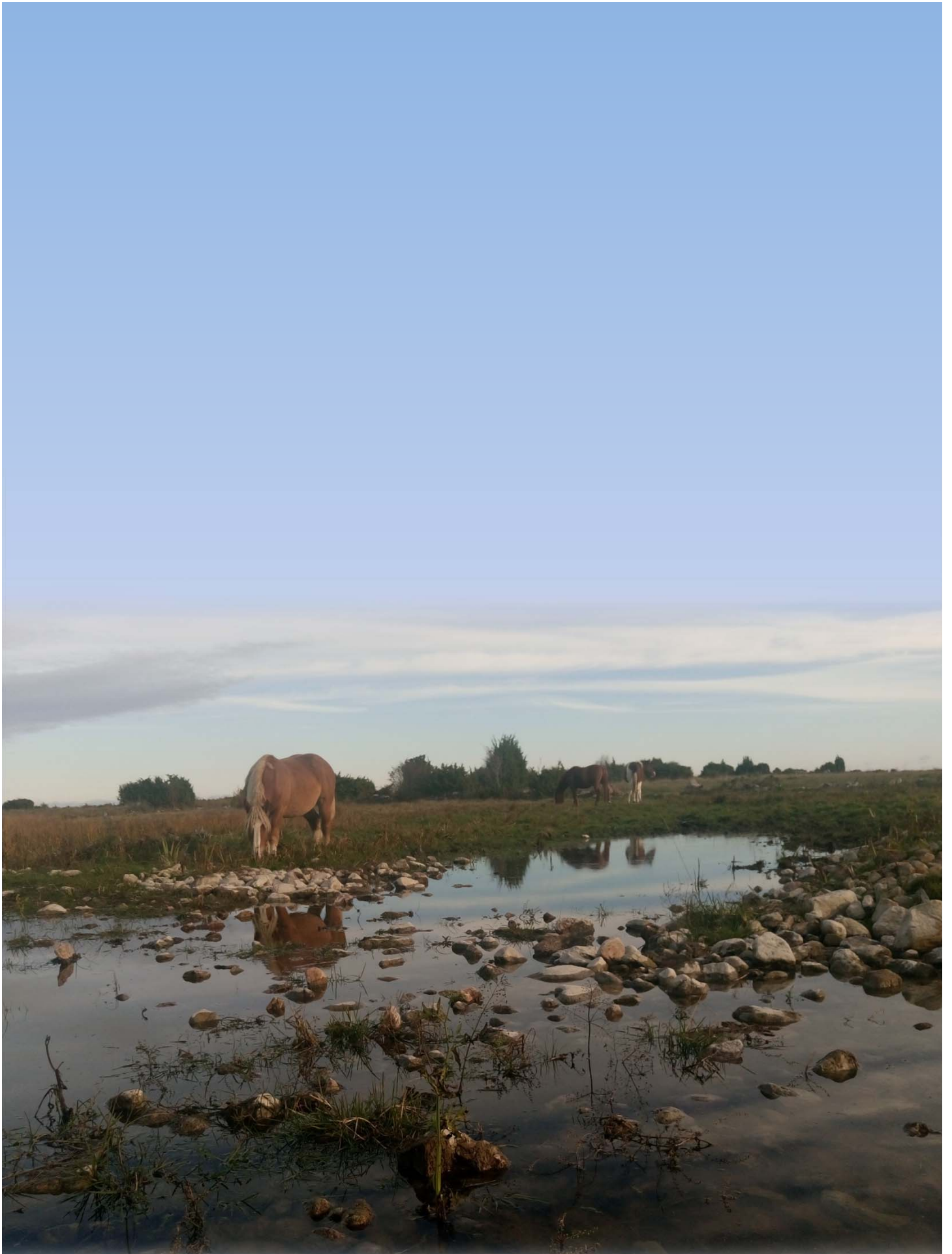
M: Vi står bakom den rapport som vattengruppen producerat och där jag själv deltagit. Vill betona att vattnet från avsaltningsverket är intrimmat och att det är en huvudvattenkälla för norra delen av kommunen och att den redan har på ett avgörande sätt säkrat återbildningen av grundvattnet i våra täkter. Vi gör nu en förstudie av täcken som föder Hornsjön om att dämna dessa och se detta som en förebild för träskmarkerna. Vi har aktivt arbetat med att ändra vattendomen för Hornsjön så att vi kan ha en fiskvandring mellan Östersjön och Hornsjön. När det gäller våtmarker där vi har privata markägare vill vi vara ett kitt mellan länsstyrelsen och utgöra en stödresurs. Dock måste drivkraften komma från markägarna.

S: Vattenfrågan är en av de absolut viktigaste för södra Öland. Vi har sedan 2016, då vattenbristen blev akut, arbetat hårt för att lyfta problematiken till nationell nivå. Det är omöjligt för små kommuner att bära hela ansvaret själva. Just de åtgärder ni nämnder i skrivelsen har vi lyft med ansvariga ministrar som nu har dessa på sin agenda. Vi socialdemokrater arbetar till fullo i linje med ert tänkande och kommer att fortsätta göra det under kommande mandatperiod.

MP: De frågor som finns i enkäten - både del 1 och 2 - är precis vad vi jobbat med sen 1981 i vår kommun. Vi kommer att fortsätta på samma sätt under nästa mandatperiod.

M: Moderaterna i Mörbylånga stödjer aktivt att båda Ölandskommunerna söker nya lovabidrag för att utveckla våra lokala vattenresurser. Vi ser det som en självklarhet. Vi inom moderaterna jobbar aktivt med länsstyrelsen för att få till de förändringar vi behöver för att på en effektivt sätt kunna dämna och hålla kvar vatten på Öland.

KD: Självklart är vi i KD beredda att politiskt arbeta i linje med detta. En motion (från undertecknad som då var i MP) i exakt den anda som beskrivs i sammanfattningen är inlämnad tidigare i år. Viktigt att sammanfattningens rekommendationer och motionens intentioner ges hög prioritet.

Del 2

Inledande fråga: Om ni kikar på era respektive uttalanden från 2014, tycker ni att ni lyckats föra era löften/ambitioner framåt?

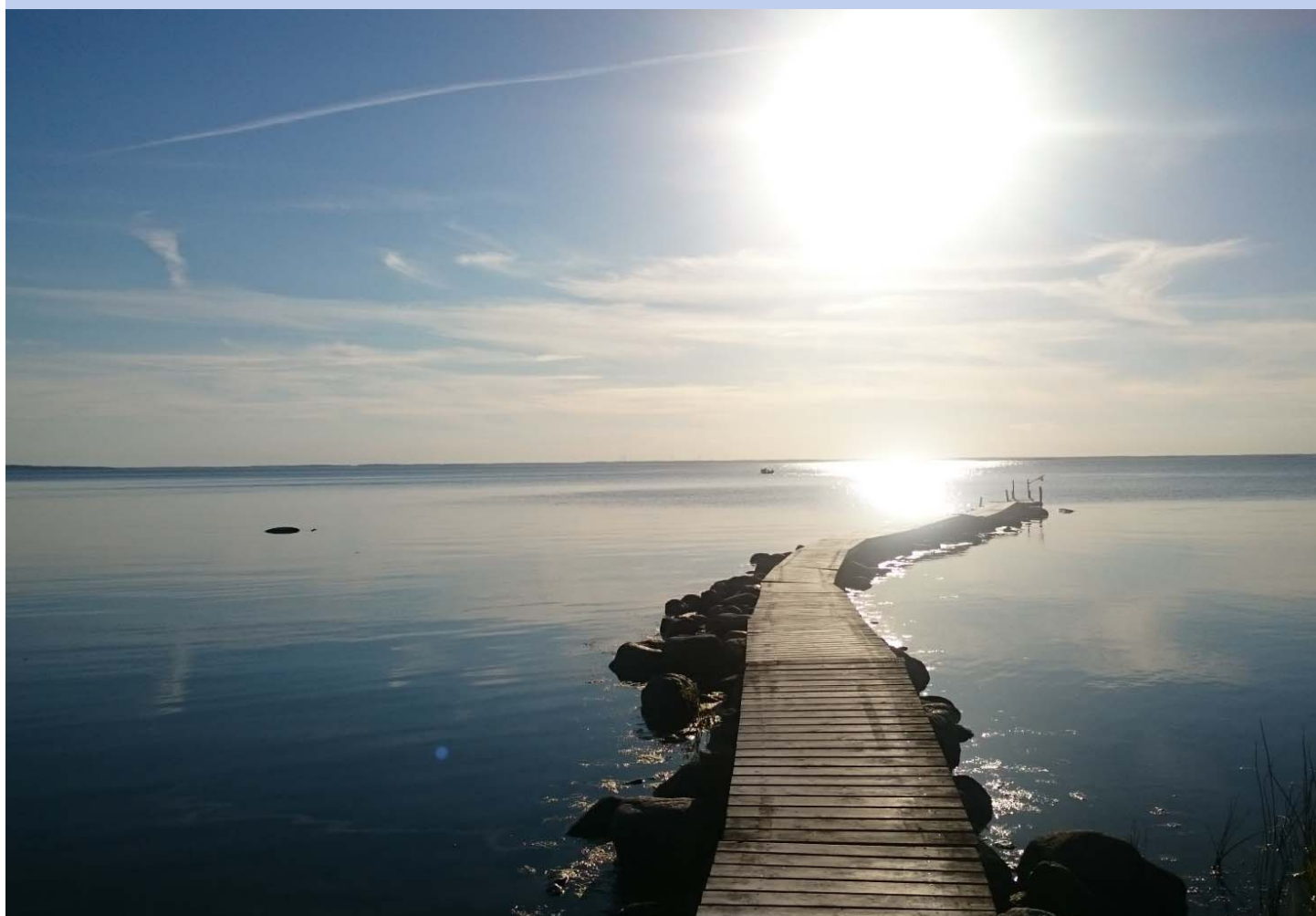
Borgholm

L: Liberalerna i Borgholm har inte varit representerade i kommunfullmäktige den senaste mandatperioden. Följaktligen har partiet inte haft möjligheter att genomföra löften eller ambitioner i anslutning till fullmäktiges verksamhet.

ÖP: *Ja till viss del men inte riktigt som jag skulle önskat.

Mörbylånga

L: Vi lämnade ett övergripande svar utan direkta löften. Vår ambition var att följa arbetet och förlita oss på den expertis som fanns. Det har vi också gjort, men även fler saker. Våra ombud på partiets landsmöte 2017 föreslog exempelvis att Liberalerna ska kräva att MSB klassar torka som en naturolycka, vilket landsmötet biföll. Vi har prioriterat VA-utbyggnaden i kommunens investeringsbudget.

Fråga 1: Att nå ut med budskapet att dricksvatten är ett livsmedel och att tillgången på grundvatten på Öland är begränsad av nederbörd och användning ser Vattenrådet som en mycket viktig fråga. Kopplingen mellan utdikning och grundvattenbildning likaså och de livsmiljöer som vattendrag och våtmarker erbjuder. Vattenrådet vill med frågan se hur angelägna partierna är att föra ut information om Ölands vatten och hur de skulle vilja göra det.

Hur tänker ni i ert parti arbeta för att invånarna ska få bättre kunskap om vattnets betydelse på Öland?

Borgholm

V (gemensamt svar): Den stora vattenbristen 2016 ledde till en stor medvetenhet om vattnets betydelse. Det är viktigt att kampanjen för sparsamhet fortsätter.

S: Vi blev påminda om vattnets betydelse inte minst i början på 2016 när grundvattennivåerna blev så låga så det utlöstes vattenkris på Öland.

De viktigaste näringarna hotades och även kommuninvånare. Vi vill fortsätta med den framgångsrika kampanjen "spara vatten" även om vi säkrat vattenförsörjning på kort sikt i och med uppförandet av avsaltningsverket. Vi måste vid varje tillfälle öka medvetenhet om den begränsade resurs dricksvatten utgör och på så sätt sänka förbrukningen.

L: Om vi blir representerade i fullmäktige kommer vi att verka för att invånarna ska få bättre kunskap dels genom att använda konventionella informationskanaler och dels digitalt via sociala medier - fler och fler av ölänningarna har ju tillgång till fiber numera.

ÖP: Tror att det bästa vi kan göra i det avseendet är att i budgetsammanhang stödja den informationsverksamhet som Ölands Vattenråd bedriver.

SD (gemensamt svar): Genom ett gott samarbete i kommunen skapas en bra information angående dricksvattnets betydelse och vi litar på att medborgarna kommer att följa den utgående informationen. Likaledes är informationen på skolorna väsentlig.

Fråga 1: Att nå ut med budskapet att dricksvatten är ett livsmedel och att tillgången på grundvatten på Öland är begränsad av nederbörd och användning ser Vattenrådet som en mycket viktig fråga. Kopplingen mellan utdikning och grundvattenbildning likaså och de livsmiljöer som vattendrag och våtmarker erbjuder. Vattenrådet vill med frågan se hur angelägna partierna är att föra ut information om Ölands vatten och hur de skulle vilja göra det.

Hur tänker ni i ert parti arbeta för att invånarna ska få bättre kunskap om vattnets betydelse på Öland?

Mörbylånga

V (gemensamt svar): Den stora vattenbristen 2016 ledde till en stor medvetenhet om vattnets betydelse. Det är viktigt att kampanjen för sparsamhet fortsätter.

S: I dagens informationssamhälle spelar sociala medier en stor roll. Kamelen Törsten måste vara levande och närvarande året runt för att skapa medvetenhet. Även i perioder med mycket regn kan Törsten informera och sprida kunskap. Detta gäller såklart i såväl sociala medier som i fysiskt material. Barnen som går i förskola och skola är viktiga i detta arbete. De är de bästa ambassadörerna som också påverkar sina föräldrar och andra vuxna i sin omgivning. Informationskampanjer och undervisningsmaterial riktade mot skolverksamheten ska tas fram löpande.

C: Vi pratar mycket om va-frågor i kommunen. Centerpartiet i Mörbylånga har varit det drivande partiet i frågan av utbyggnad av va-nätet och hela tiden talat för att det ska planerna ska genomföras. Folket har blivit mer medvetna mycket beroende på de senaste årens torka. Info om vatten behöver starta redan i skolan (lågstadiet).

L: Vi talar om det med väljare, vi skriver om det på sociala medier, vi lyfter frågan uppåt i vårt parti till både länsförbund och riksorganisation. Informationskampanjen med kamelen Törsten borde fortsätta och utvecklas. Samtliga hotellrum borde ha en liten informationsskylt i badrummen med uppmaning om att spara vatten - detta finns exempelvis på Kanarieöarna. Överallt där vatten förbrukas borde en påminnelse om att vara sparsam finnas. Kommunen kunde stå för kostnaden för inköp av skyltar, men att sätta upp dem har vi inte mandat till, det måste ske i dialog med respektive företag, förening och så vidare.

M: Moderaterna i Mörbylånga jobbar för en förändring av lagstiftningen runt dikesföretag och vattendomar. Det måste bli enklare att jobba med fördämningar och vattenomledningar när så behövs.

KD: Vatten är vårt viktigaste livsmedel. Det är av stor betydelse med återskapande av våtmarker, bevarande av regnvatten, mindre läckage av giftiga ämnen till Östersjön mm. Vattnets betydelse kan aldrig överskattas. Återigen information till invånarna i den mån det behövs. Efter flera torra somrar borde folk inse vikten av att hushålla med vårt gemensamma dricksvatten.

SD (gemensamt svar): Genom ett gott samarbete i kommunen skapas en bra information angående dricksvattnets betydelse och vi litar på att medborgarna kommer att följa den utgående informationen. Likaledes är informationen på skolorna väsentlig.

Fråga 2: På Öland har vi det dricksvatten som finns på ön, varken mer eller mindre, och tillgång på rent vatten är en mänsklig rättighet. Tillgång och kvalitet är bland annat kopplad till skydd och markanvändning (vägar, jordbruk, bostäder, m.m.). Vattenrådet vill veta med vilka frågor partierna tänker arbeta för att säkra vattenkvalité och -försörjning till alla kommuninvånare och verksamheter. **Vilka frågor tänker ni i ert parti driva under nästa mandatperiod för att säkerställa att hela Öland har god tillgång till dricksvatten av hög kvalitet (näringsämnen, kemikalier, mikroplaster, m.m.)? Finns anledning att bekymra sig om framtida vattentillgången, när vi nu har/får avsaltningssystem och grundvattenmagasinen fyllts på igen, i så fall hur?**

Borgholm

V (gemensamt svar): Även om det nya vattenverket i Mörbylånga kommer att lösa många problem är det viktigt att också vidta andra åtgärder, som till exempel anläggning av våtmarker etc.

S: Även om vi lyckats med avsaltningssystemet att öka produktionskapacitet av dricksvatten med 30-35 procent så måste vi fortsätta jobba med markägarna för att renovera och skapa nya våtmarker. Vi socialdemokrater kommer fortsätta jobba med att ta större del av ytvatten som rinner ut i Östersjön i dialog med markägare och lantbruk för att hitta lösningar för alla intressenter.

L: Vi tänker arbeta i överensstämmelse med Ölands vattenråds rekommendationer.

M: Dricksvatten. Vi står för fortsatta bevattningsförbud under högsäsong då vi har en fast avgift till våra fritidsboende samt att vi har sett över taxorna för storförbrukarna för att vara rädda om vattnet. Sparkampanjer och att arbeta för att vid bygglov rekommendera att man samlar sitt dagvatten för bevattning mm.

ÖP: Vill gärna fortsätta att driva på för att öländska vattentillgångar tas tillvara på ett bättre sätt och inte tillåts fritt strömma ut mot Östersjön genom diken och kanaler. Här behövs ett intensivt arbete från kommunens sida, inte minst för att ta strid mot ett föråldrat regelverk. Det finns ingen anledning att slå sig till ro bara för att vi har fått en avsaltningssystem i Sandvik. Vi vet t ex ännu inte med full säkerhet hur denna kan komma att påverkas av cyanobakterier vid extrem algblomning.

SD (gemensamt svar): Ökade dämningar på flera orter för att öka vattnets infiltration. Ev. inskränkningar i privata pooler som en signal eller kräva saltvatten för att bl.a. minska kloranvändningen.

Fråga 2: På Öland har vi det dricksvatten som finns på ön, varken mer eller mindre, och tillgång på rent vatten är en mänsklig rättighet. Tillgång och kvalitet är bland annat kopplad till skydd och markanvändning (vägar, jordbruk, bostäder, m.m.). Vattenrådet vill veta med vilka frågor partierna tänker arbeta för att säkra vattenkvalité och -försörjning till alla kommuninvånare och verksamheter. **Vilka frågor tänker ni i ert parti driva under nästa mandatperiod för att säkerställa att hela Öland har god tillgång till dricksvatten av hög kvalitet (näringsämnen, kemikalier, mikroplaster, m.m.)? Finns anledning att bekymra sig om framtida vattentillgången, när vi nu har/får avsaltningsverk och grundvattenmagasinen fyllts på igen, i så fall hur?**

Mörbylånga

V (gemensamt svar): Även om det nya vattenverket i Mörbylånga kommer att lösa många problem är det viktigt att också vidta andra åtgärder, som till exempel anläggning av våtmarker etc.

S: För oss socialdemokrater är det prioriterat att kommunalt vatten och avlopp byggs ut enligt den beslutade VA-planen. Det skulle ha gjorts för många, många år sedan, men nu finns åtminstone en plan och den ska hållas. Att olika lösningar för att lösa den akuta situationen kommer på plats snarast är förstås av största vikt. Men ändå viktigare är att jobba långsiktig och strategisk. För oss socialdemokrater är det naturligt att jobba tillsammans och se gemensamma lösningar, både internt inom kommunen och mellan kommuner. Det handlar inte om att bara ha vatten för innevarande och nästa år, utan om 10, 30 och 100 år framåt.

C: Vi vill öka och påskynda restaurering av våtmarker för växter, djur och för att stoppa upp ytvattnet så det kan sjunka och bilda grundvatten. Vi vill verka för en utbyggnad av va-nätet i hela kommunen.

L: I vårt valmanifest slår vi fast att två investeringsposter ska prioriteras framöver: äldreboenden och VA. Vi kommer inte acceptera investeringar som riskerar att liggande VA-plan förskjuts i tid. Vi har många årtionden av försyndelser att ta igen, vi måste fortsätta prioritera vattenförsörjningen. Det finns anledning att fortsätta bekymra sig om vattentillgången och vi behöver göra olika insatser för att trygga den.

M: Moderaterna anser att grundvatten är en resurs som ska behandlas varsamt. I motsats till vad ni själva skriver finns det dock mer dricksvatten nu i samband med avsaltningsanläggningarnas tillskott. Vi har dessutom kopplat ihop Öland med fastlandets vattennät. Dock behöver vi jobba mer med utjämningstankar hos våra stora kunder, såsom lantbrukare och industrin. Detta för att jämna ut åtgången över dygnet och få ett jämnare uttag från våra täkter. Moderaterna kommer att fortsätta att driva arbetet med att koppla på flera kunder till både kommunala vatten och avloppsnät.

KD: Vi kan inte slå oss till ro för att vi får ett avsaltningsverk. Men ett avsaltningsverk tillsammans med förhoppningsvis välfyllda grundvattenmagasin gör ju att situationen ser betydligt ljusare ut.

SD (gemensamt svar): Ökade dämningar på flera orter för att öka vattnets infiltration. Ev. inskränkningar i privata pooler som en signal eller kräva saltvatten för att bl.a. minska kloranvändningen.

Fråga 3: Enskilda och kommunala avlopp bidrar till övergödningen av Östersjön och påverkar kustområdena. Genom kommunernas arbete med VA-översikt och -plan har den kommunala avloppslösningarna kartlagts. Ålder och effektivitet i reningsverken skiftar och bräddningar förekommer från reningsverken till havet och vattendrag. Vattenrådet vill veta om partierna ser något behov av förbättring av kommunala reningsverk och om och hur de skulle vilja förbättra dem.

Är ert parti nöjda med reningen av fosfor och kväve i enskilda och kommunala avloppsanläggningar? Om inte, vad vill ni göra under nästa mandatperiod för att minska utsläppen?

Borgholm

V (gemensamt svar): Utbyggnaden av det kommunala VA-nätet bör fortsätta för att få bort de enskilda avloppen. Detta skapar också möjlighet för mer byggande, främst på östra sidan av Öland. Föråldrade reningsverk måste självklart bytas ut, eller byggas om, för att minska eventuella utsläpp från dem.

S: Det bästa sättet för att minska kväve- och fosforläckage är att fortsätta bygga ut kommunalt avlopp och på det sättet ersätta äldre enskilda avlopp. Dessutom vill vi verka för att det startas biogasproduktion i vår kommun vilket gör att gödsel som sprids på åkrar i kommunen kommer att bli mycket mer miljövänligare.

L: Vi är inte nöjda med enskilda och kommunala avlopp. Vi tror att man här måste arbeta med en rad olika lösningar för att förbättra kvaliteten.

M: Vi har 2 reningsverk av betydelse, Böda och Borgholm. Böda släpper 5% av sitt vatten till Östersjön och vattnet används för bevattning. Här kommer utbyggnad att ske för att täcka även Byxelkrok. Borgholm investeras löpande och en framtida möjlighet är att utreda om vattnet kan ledas till bevattningsdammar. Vi kommer att snabba upp utbyggnaden av det kommunala spillvattensystemet under de närmaste 50 åren enligt en fastställd plan.

ÖP: Tror att mindre varianter av Kalmar Dämme kan vara ett bra komplement. Vill gärna stödja sådana initiativ.

SD (gemensamt svar): Vi kräver godkända avloppsanläggningar – infiltration eller minireningsverk hos dem som ej går att nå med det kommunala avloppssystemet. Vi anser att slutna tankar i största mån skall undvikas då missbruk är alltför vanligt. (Hål i tanken eller självtömning till rosenrabatten).

Fråga 3: Enskilda och kommunala avlopp bidrar till övergödningen av Östersjön och påverkar kustområdena. Genom kommunernas arbete med VA-översikt och -plan har den kommunala avloppslösningarna kartlagts. Ålder och effektivitet i reningsverken skiftar och bräddningar förekommer från reningsverken till havet och vattendrag. Vattenrådet vill veta om partierna ser något behov av förbättring av kommunala reningsverk och om och hur de skulle vilja förbättra dem.

Är ert parti nöjda med reningen av fosfor och kväve i enskilda och kommunala avloppsanläggningar? Om inte, vad vill ni göra under nästa mandatperiod för att minska utsläppen?

Mörbylånga

V (gemensamt svar): Utbyggnaden av det kommunala VA-nätet bör fortsätta för att få bort de enskilda avloppen. Detta skapar också möjlighet för mer byggande, främst på östra sidan av Öland. Föråldrade reningsverk måste självklart bytas ut, eller byggas om, för att minska eventuella utsläpp från dem.

S: Som vi tidigare lyft fram är det av största vikt att VA-planen hålls så att så många som möjligt kan få kommunalt vatten och avlopp, så att kommunerna kan ha bättre koll på utsläppen och åtgärder som behöver vidtas.

C: Vi vill att inventeringen med uppföljande åtgärden fortsätter av enskilda avlopp. De kommunala reningsverken måste hållas uppdaterade för att klara full effektivitet.

L: Vi ser det som en del av VA-planen att också säkerställa att utsläppen minimeras. Enskilda avlopp kräver mer kartläggning, men det sker också allt eftersom det kommunala VA-nätet expanderar. Genom att envist prioritera VA-utbyggnaden kommer vi kunna minska utsläppen från enskilda avlopp.

M: Nej vi är inte nöjda, vi jobbar enligt plan för att koppla på fler till de kommunala avloppen, samtidigt som vi har förbättrat kvaliteten på reningsverken.

KD: Reningsverkan skall självklart underhållas och renoveras i den mån det behövs. Några läckage bör inte få förekomma.

SD (gemensamt svar): Vi kräver godkända avloppsanläggningar – infiltration eller minireningsverk hos dem som ej går att nå med det kommunala avloppssystemet. Vi anser att slutna tankar i största mån skall undvikas då missbruk är alltför vanligt. (Hål i tanken eller självtömning till rosenrabatten).

Fråga 4: Östersjön är ett innanhav som delas av flera länder som arbetar med att minska övergödningen genom Helsingforskommissionen, HELCOM, och genom nationella initiativ som till exempel lagstiftning och bidrag. Vattenrådet vill veta om partierna anser att kommunerna kan och ska ta ansvar för att minska påverkan på det egna kustområdet och hur de i så fall vill att arbetet utformas.

Anser ert parti att övergödning av Ölands stränder och kustvatten är en kommunalpolitisk fråga och vad vill ni i så fall göra lokalt under nästa mandatperiod för att minska problemen?

Borgholm

V (gemensamt svar): I stort är utsläppen i Östersjön naturligtvis en nationell och internationell fråga, men kommunen måste självklart dra sitt strå till stacken. Då handlar det om reningsverk, anläggning av våtmarker och så vidare.

S: Självklart är det en kommunpolitisk fråga också. Vi måste fortsätta med utbygganden av kommunalt avlopp framförallt på östra sidan. Renovering och skapande av nya kustnära våtmarker är en annan effektiv åtgärd för att minska problemen.

L: Övergödningen är en fråga av internationell, nationell och lokal karaktär. Liberalerna vill ha mera samarbete inom EU och andra internationella sammanslutningar. Övergödningens problematik löser vi inte ensamma på Öland.

M: Detta är en utmaning och vi ser speciellt Kårehamn som ett problem. Där skulle ett större våtmarksprojekt löna sig. Finansiering måste dock ske via länsstyrelsen och markägarna.

ÖP: Ja det finns ett delat ansvar. Se i övrigt svaret på föregående fråga. Ölandspartiet sysslar bara med kommunala frågor och kan därför inte gå in på lagstiftningen.

SD (gemensamt svar): Övergödningen är en klar kommunalpolitisk fråga. Vi vill öka fördämningar och våtmarker som tar emot läckage av gödslingen som görs på åkrarna.

Fråga 4: Östersjön är ett innanhav som delas av flera länder som arbetar med att minska övergödningen genom Helsingforskommissionen, HELCOM, och genom nationella initiativ som till exempel lagstiftning och bidrag. Vattenrådet vill veta om partierna anser att kommunerna kan och ska ta ansvar för att minska påverkan på det egna kustområdet och hur de i så fall vill att arbetet utformas.

Anser ert parti att övergödning av Ölands stränder och kustvatten är en kommunalpolitisk fråga och vad vill ni i så fall göra lokalt under nästa mandatperiod för att minska problemen?

Mörbylånga

V (gemensamt svar): I stort är utsläppen i Östersjön naturligtvis en nationell och internationell fråga, men kommunen måste självklart dra sitt strå till stacken. Då handlar det om reningsverk, anläggning av våtmarker och så vidare.

S: Övergödningen i Östersjön är en politisk fråga för all nivåer. Den är kommunal i allra högsta grad, men även regional, nationell och internationell. Vi måste arbeta tillsammans mot gemensamma mål för att nå resultat. Information och kunskap är en del liksom långsiktig och strategisk planering för att kunna minska problemen.

C: Utbyggnad av kommunalt avlopp. Föra dialog och samarbeta med markägare och företag om utbyggnad av vattendrag och våtmarker.

L: Ja, eftersom vi har ansvar för en geografisk yta som orsakar del av övergödningen. Vi skulle visserligen gärna se att t ex VA-ansvaret flyttades till regional nivå. Många kommuner kommer inte kunna reinvestera de summor som krävs i VA-nätet, och vattnet känner inga kommungränser. Det krävs en större organisation med finansiella muskler för att säkra både vattenförsörjning och utsläppsbegränsningar. Till dess är det viktigt att vi fortsätter övergången från enskilda avlopp till kommunalt VA enligt liggande plan.

M: Lokalt jobbar vi i kommunen med att minska utsläppen genom att koppla på fler avlopp till våra effektiva kommunala avlopp.

KD: Övergödningen i Östersjön är ett globalt problem där flera länder är inblandade. Här kan finnas möjlighet att få finansiell hjälp från EU. Men varje land måste ta sitt ansvar så långt det är möjligt. Ölandskommunerna ska givetvis ta sitt lokala ansvar för detta.

SD (gemensamt svar): Övergödningen är en klar kommunalpolitisk fråga. Vi vill öka fördämningar och våtmarker som tar emot läckage av gödslingen som görs på åkrarna.

Fråga 5: Under torrlägnings- och kanaliseringseran för drygt 100 år sedan försvann nästan alla naturliga vattendrag och grunda sjöar på Öland. Därmed ödelades också fina lekmiljöer för gäddor och havsöringar tillsammans med livsmiljöer för mängder med andra vattenlevande växter och djur. **Vill ert parti vara med och arbeta för att återskapa de öppna vattensamlingarna och de slingrande bäckarnas myllrande mångfald på ön och i så fall hur?**

Borgholm

V (gemensamt svar): Kommunen bör ta ytterligare initiativ tillsammans med länsstyrelsen och enskilda markägare för att få fart på arbetet. När det finns konkreta kostnadsförslag kan vi ta ställning till hur stora resurser som behövs.

S: Det vill vi absolut i dialog med markägare. Vi välkomnar regeringens satsning på 200 mkr för detta ändamål. Vi socialdemokrater kommer driva på att söka finansieringen från den potten som regeringen avsatte 2017-2018. Dessutom är vi beredda att avsätta kommunala medel för detta ändamål.

L: Vi vill återskapa öppna vattensamlingar.

M: Vi kommer att möjliggöra runt de kommunala vattenskyddsområdena att göra vad vi kan för återskapning av våtmarker.

ÖP: Självklart. Här behövs ett samarbete mellan alla partier där man först enas om mål och sedan om medel. Här borde vi kunna dra nytta av Ölands Vattenråd och era erfarenheter.

SD (gemensamt svar): Vi vill öka kraven på fördämningar och våtmarker men detta skall ske i samarbete med bönderna/markägarna.

Fråga 5: Under torrläggings- och kanaliseringseran för drygt 100 år sedan försvann nästan alla naturliga vattendrag och grunda sjöar på Öland. Därmed ödelades också fina lekmiljöer för gäddor och havsöringar tillsammans med livsmiljöer för mängder med andra vattenlevande växter och djur. **Vill ert parti vara med och arbeta för att återskapa de öppna vattensamlingarna och de slingrande bäckarnas myllrande mångfald på ön och i så fall hur?**

Mörbylånga

V (gemensamt svar): Kommunen bör ta ytterligare initiativ tillsammans med länsstyrelsen och enskilda markägare för att få fart på arbetet. När det finns konkreta kostnadsförslag kan vi ta ställning till hur stora resurser som behövs.

S: Det här är ett av de områden som vi socialdemokrater lyft med ansvariga ministrar och länsstyrelsen för att åstadkomma nya möjligheter. Lantbruket på Öland är viktigt för såväl öns båda kommuner som för Sverige i stort. Här måste vi hitta lösningar där marken blir odlingsbar samtidigt som vatten hålls kvar på ön. Här känner vi att vi har en bra dialog och är på god väg framåt.

C: Vi vill och vi måste återskapa våtmarker med tillhörande vattendrag för att gynna växter, djurliv och grundvattnet. Detta måste ske i samförstånd med markägare som skall ha en rimlig ersättning för ev. intrång. Vi vill verka för att Länsstyrelsen skall påskynda arbetet med tillstånden då klockan redan är 10 över tolv.

L: Ja. Besluten blir bäst om partier/folkvalda bestämmer VAD som ska göras, och sedan får tjänstemän utreda och föreslå HUR, i samråd med berörda aktörer och organisationer. De som sitter på mest expertkunskap i ämnet bör också vara de som tittar på vilka lösningar som kan bli aktuella, istället för att fritidspolitiker ska detaljstyra.

M: Ja, moderaterna stöder och driver arbetet genom att aktivt söka lovamedel för att kunna fortsätta jobba för att utöka våra våtmarker.

KD: JA; se enligt tidigare text i denna svarsenkät.

SD (gemensamt svar): Vi vill öka kraven på fördämningar och våtmarker men detta skall ske i samarbete med bönderna/markägarna.

Fråga 6: Sverige har införlivat olika delar av EU:s lagstiftning när det gäller skydd av olika arter och livsmiljöer, bland annat Art- och habitatdirektivet och Vattendirektivet. Forskning har visat att rovfisken som har varit beroende av lek miljöer på land har minskat drastiskt och effekten blir densamma som vid övergödning i kustvattnen.

Hur kan och vill ni i ert parti arbeta i frågan framöver? Är det ett lokalt ansvar att skydda och återskapa den artrikedom och mängd av fisk, samt andra vattenlevande djur och växter, som allvarligt minskade i våra kustvatten under 1900-talets slut?

Borgholm

V (gemensamt svar): Genom anläggning av våtmarker kan naturligtvis lekplatser för olika fiskarter skapas, men under överskådlig tid kommer vi nog tyvärr inte att komma tillrätta med problemet. En femtedel av Östersjöns botten är död och syrefri. Det tar mer än 30 år för vattnet i Östersjön att bytas ut. Även om tillförseln av både kväve och fosfor har minskat relativt kraftigt sedan åttiotalet kommer det att ta många år innan det redan utsläppta "lakats ur". I Stockholms skärgård kan man först nu, 40 år efter det att många tunga utsläppskällor försvann, se att vattnet är rätt OK. Arbetet för en levande Östersjö är på mycket lång sikt.

S: Naturligtvis vill vi arbeta med frågan framöver. Vi har tillgång i Ölands fiskeklubb som gör ett fantastiskt jobb med att återskapa artrikedom och mängd av fisk i våra kustvatten. Vi bör stötta dem i deras fina arbetet.

L: Vårt svar på den här frågan går i samma riktning som svaret på fråga 4. Artrikedomens återskapande (om den uppgiften är möjlig att genomföra) kräver samarbete mellan alla parter runt Östersjön.

M: Ser denna punkt som en följdfråga och anser att vi med ovanstående svar strävar efter detta.

ÖP: Det är ett gemensamt ansvar.

SD (gemensamt svar): Länsstyrelsen måste få krav att tillåta fördämningar på Öland. Vi har klart ett lokalt ansvar för att återskapa artrikedom och mängd av fisk. Nanofibrer och medicinrester går opåverkade genom reningsverken. Detta ser vi som ett stort problem.

Fråga 6: Sverige har införlivat olika delar av EU:s lagstiftning när det gäller skydd av olika arter och livsmiljöer, bland annat Art- och habitatdirektivet och Vattendirektivet. Forskning har visat att rovfisk, som har varit beroende av lekmiljöer på land, har minskat drastiskt och effekten blir densamma som vid övergödning i kustvattnen.

Hur kan och vill ni i ert parti arbeta i frågan framöver? Är det ett lokalt ansvar att skydda och återskapa den artrikedom och mängd av fisk, samt andra vattenlevande djur och växter, som allvarligt minskade i våra kustvatten under 1900-talets slut?

Mörbylånga

V (gemensamt svar): Genom anläggning av våtmarker kan naturligtvis lekplatser för olika fiskarter skapas, men under överskådlig tid kommer vi nog tyvärr inte att komma tillrätta med problemet. En femtedel av Östersjöns botten är död och syrefri. Det tar mer än 30 år för vattnet i Östersjön att bytas ut. Även om tillförseln av både kväve och fosfor har minskat relativt kraftigt sedan åttiotalet kommer det att ta många år innan det redan utsläppta "lakats ur". I Stockholms skärgård kan man först nu, 40 år efter det att många tunga utsläppskällor försvann, se att vattnet är rätt OK. Arbetet för en levande Östersjö är på mycket lång sikt.

S: Liksom på tidigare frågor lyder svaret att det är ett gemensamt ansvar för olika politiska nivåer. Fiskenäringen är liksom lantbruket mycket viktigt för Öland och dess identitet och allt som kan ska göras för att återskapa artrikedom och fiskmängd i våra kustvatten.

L: Även om vi har ett lokalt ansvar så kan vi inte lösa frågan ensamma på kommunal nivå, hur mycket vi än vill. Vi måste arbeta nationellt och genom EU. Vi vill införa en ny läckageskatt för att minska användningen av handelsgödsel och övergödningen av Östersjön, exempelvis. Vi lokala företrädare måste i våra kontakter med politiker högre upp ständigt påtala problematiken så den fortsätter vara på agendan.

M: Se svar ovan, vi söker aktivt lovamedel för att jobba med lokala vattenvårdsprojekt.

KD: Nej, detta är inget lokalt ansvar mer än det vi kan göra enl. ovanstående text med tillhörande svar. Helt andra åtgärder krävs. Här handlar det inte bara om den kraftiga övergödningen och döda bottnar. Tex. kan också nämnas spökgarn som driver omkring och "fiskar" år efter år, salthalten som minskar alltmer, rovfiske och mellanskarven (ålakråkråkan) mm. Men främsta orsaken till Östersjöns dåliga mående, världens smutsigaste innanhav beror på all övergödning och avfall som människorna runt om låter komma ut i havet.

SD (gemensamt svar): Länsstyrelsen måste få krav att tillåta fördämningar på Öland. Vi har klart ett lokalt ansvar för att återskapa artrikedom och mängd av fisk. Nanofibrer och medicinrester går opåverkade genom reningsverken. Detta ser vi som ett stort problem.

Övergripande svar

Två av partierna i Mörbylånga kommun har lämnat övergripande svar.

MP: De frågor som finns i enkäten - både del 1 och 2 - är precis vad vi jobbat med sen 1981 i vår kommun. Vi kommer att fortsätta på samma sätt under nästa mandatperiod. Vi är det enda parti som jobbat så intensivt med dessa frågor och det har varit tungt i den branta backen. Först de senare åren har vi vunnit gehör för våra strävanden. Att gå igenom varje fråga i enkäten tar för mycket tid och energi och blir egentligen som att slå in öppna dörrar eftersom vi under alla år jobbat så intensivt med vattenfrågorna på alla plan.

TP: Vi måste ta vattensituationen riktigt på allvar. Vi ska med sunt förnuft och klokskap ha en natur i balans och med vatten på lämpliga ställen. Vi ska inte maniskt följa senaste rön för många av dessa tycks tyvärr ofta ha ett bäst före datum. Det är viktigt att vi blir självförsörjande med vatten. Att använda sig av Sundets vatten verkar vettigt och om vi inte själva hittar lämpliga borrhål i Mörbylånga kommun så borde det bästa vara att använda sig av de möjligheter som finns i Borgholm. Att låta vår vattenresurs köras genom Guldfågeln tycker jag är oansvarigt. Hur kvaliteten på detta vatten ska garanteras vet jag inte kan bara konstatera att tekniska fel alltid kan ploppa upp. Vattenfrågan bör vara gemensam sak för Borgholm och Mörbylånga. Vid återskapandet av våtmarker måste stor hänsyn tas till de marker som idag brukas av lantbruket.